

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoP/72/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5813200748
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5813200748.2

Uznesenie

Krajský súd Žilina, ako odvolací súd vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, dieťa rodičov: matky - D. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX a otca - H. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, č. k. 5P/49/2013-90 zo dňa 4. februára 2014 v spojení s uznesením č. k. 5P/49/2013-114 zo dňa 7. augusta 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh matky na zvýšenie výživného na maloletú C.. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že naposledy bolo ohľadom rodičovských práv a povinností voči maloletej C. rozhodované rozsudkom Okresného súdu Košice II, zo dňa 02.10.2009, č. k. 27P/273/2008-68. Maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti matky a otcovi bola určená vyživovacia povinnosť vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované neplnoleté dieťa počnúc od 01.10.2008. Zameškané výživné za obdobie od 01.10.2008 do 01.10.2009 vo výške 296,58 Eur bol otec povinný uhradiť matke maloletej do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Maloletá mala v čase posledného rozhodovania 5,5 roka, navštevovala materskú školu a mala diagnostikovanú poruchu štítnej žľazy. Matka bola v tom čase na materskej dovolenke s mal. D. T., nar. XX.XX.XXXX a poberala príspevok v sume 4.780,- Sk mesačne. Medzi jej príjmy patrili aj rodinné prídavky na dve deti. V tom čase bývala v spoločnej domácnosti s priateľom mal. D. T., ktorý bol určité obdobie - a to aj v čase posledného rozhodovania o výživnom na mal. C., vo väzbe. Disponovala jeho peniazmi z dedičstva v sume 300.000,- Sk, z ktorých uhrádzala nájomné 2-izbového bytu, v ktorom bývala spolu s deťmi. Otec mal. C. bol vedený v evidencii nezamestnaných a od marca 2009 poberal dávky v hmotnej núdzi vo výške 60,43 Eur mesačne.

V súčasnosti maloletá C. má 11 rokov a navštevuje tretí ročník Základnej školy. Naďalej má diagnostikovanú poruchu štítnej žľazy a tiež jej boli diagnostikované iné poruchy, v dôsledku ktorých bola v minulosti hospitalizovaná v Detskej psychiatrickej liečebni Hraň. Okrem toho mala diagnostikovaný ADHD syndróm a mentálna retardácia ľahkého stupňa, pre ktoré jej bol priznaný osobný asistent, ktorého vykonáva druh matky.

Matka v súčasnej dobe je na materskej dovolenke s mal. D. Z., nar. XX.XX.XXXX. Je poberateľkou rodičovského príspevku 203,20 Eur (v roku 2013 vo výške 199,60 Eur) a prídavkov na tri deti 70,56 Eur. Otec mal. C. na výživu neprispieva, dôkazom čoho je vydaný dosiaľ neprávoplatný trestný rozkaz Okresného súdu Námestovo z 07.01.2014, sp. zn. 6T/153/2013. Matke pribudla vyživovacia povinnosť k mal. D..

Otec je bez práce a bez nároku na podporu v nezamestnanosti, keďže nie je evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Bol evidovaný v období od 19.03.2012 do 08.05.2012, kedy bol vyradený z dôvodu nespolupráce a tiež dňom 24.09.2013, kedy bolo opäť po jeho zaradení do evidencie vydané rozhodnutie o vyradení z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu nespolupráce s úradom.

Poberal dávku v hmotnej núdzi a príspevky k tejto dávke, naposledy v období od 01.03.2009 do 28.02.2011 vo výške 62,50 Eur. Žije v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi na adrese Z. XX, ktorú nehnuteľnosť vlastní jeho rodičia. Nemá žiaden príjem, náklady na živobytie uhrádzajú jeho rodičia, ktorí sú starobní dôchodcovia. Nie je vlastníkom nehnuteľného a hnutelného majetku, väčšej finančnej hodnoty. Má diagnostikované poruchy zdravia, jednou z nich aj poruchy osobnosti - emočná nestabilita a adaptačné poruchy, v súvislosti s ktorými navštevuje psychiatrickú ambulanciu.

Návrh na zvýšenie výživného zamietol, hoci bolo zistené, že u maloletého dieťaťa došlo k výraznej zmene pomerov prejavujúcimi sa zvýšeným vekom a nástupom do tretieho ročníka základnej školy, s odkladom pre viaceré diagnostikované zdravotné problémy. Avšak otec je bez akéhokoľvek príjmu, nevlastní žiaden majetok, súd nezistil ani to, že by si otec nelegálnou prácou alebo brigádnu činnosťou u svojej sestry zarábala na živobytie. Jeho schopnosti nájsť si prácu sú podmienené diagnostikovanou poruchou osobnosti, epilepsiou, v súvislosti s ktorými navštevuje odborné ambulancie. Porucha osobnosti je výrazom jeho správania sa, prejavujúceho sa okrem iného aj častou nespokojnosťou, neustálou evidenciou a vyradovaním z evidencie uchádzačov o zamestnanie, bez možnosti priznania čo i len minimálnej dávky v hmotnej núdzi. Od posledného rozhodovania o výživnom neboli u otca zaznamenané také zmeny, ktoré by odôvodňovali určiť inú, ako zákonom stanovenú minimálnu výšku výživného, hoci nemožno zanedbať fakt, že otec v rámci svojich schopností by mal vyvinúť väčšie úsilie, viac spolupracovať a nájsť si hoc aj brigádnu prácu.

V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podala odvolanie matka maloletej C.. Poukázala nato, že otec po dobu 11 rokov neposlal svojej dcére ani cent, ani inak dcére nepomáhal. Otec zámerne nepracuje, má záujem o čiernu prácu a nie vždy sa mu podarí včas hlásiť na úrade práce. Súd nezisťoval, či si hľadá prácu napriek tomu, že ako nezamestnaný je zo zákona povinný každý mesiac preukázateľne doložiť doklad úradu práce o hľadaní si práce. Uvedené neskúmal napriek tomu, že otca maloletej nikdy nevidel a uveril, že nevlastní žiadny majetok. Nevyžiadal si podklady z katastra, z polície a z Telekomu, ako mu chodia faktúry za telefón napriek tomu, že od podaného návrhu uplynul 1 rok. Preto žiada zrušiť rozsudok okresného súdu a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Otec maloletej a kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky nevyjadrili.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201, § 204 ods. 1, 2 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozhodnutie v rozsahu ust. § 212 ods. 1, 2 písm. a/ O.s.p. a podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine umožňuje súdu zmeniť súdne rozhodnutia alebo dohody o výživnom v prípade, ak sa menia pomery. Výživné sa vždy určuje podľa stavu, ktorý existuje v čase vydania súdneho rozhodnutia alebo uzavretia dohody o výživnom. Uplynutím času však môže nastať zmena ako na strane osoby oprávnenej na výživné, tak aj na strane osoby, ktorá je povinná výživné platiť. Súdnou praxou bolo ustálené, že musí sa jednať o podstatnú zmenu pomerov, ktorá ovplyvní výšku výživného. Pre vyhovenie návrhu na zvýšenie alebo zníženie výživného je nevyhnutné, aby počas tejto doby nastala podstatná okolnosť ako na strane dieťaťa, tak na strane niektorého z povinných rodičov.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatuje podstatnú zmenu pomerov na strane maloletého dieťaťa. U otca však konštatoval, že nemal preukázanú zmenu pomerov, jeho schopnosti nájsť si prácu sú podmienené jeho zdravotným stavom a tiež jeho zdravotný stav sa odzrkadľuje na nespokojnosti s úradom práce, čo má za následok nepriznania i len minimálnej dávky v hmotnej núdzi.

Z ust. § 120 ods. 2 O.s.p. nepochybne vyplýva, že v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu je súd povinný dbať nato, aby skutkový stav zistil čo najúplnejšie. Rozhoduje, ktoré z navrhovaných dôkazov treba vykonať a vykoná aj iné dôkazy, než sú navrhované. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku okresného súdu dospel k záveru, že tento sa neriadil dôsledne § 120 ods. 2 O.s.p., ktoré platí pre konania, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, ktorým je nesporne aj konanie o zvýšenie výživného na maloleté dieťa. V tomto prípade má súd povinnosť zisťovať skutkový stav veci aj bez návrhu účastníkov konania a napriek tomu konajúci súd vykonaným dokazovaním dôsledne nezistil všetky okolnosti, ktoré sú pre rozhodnutie významné. Predovšetkým sa nezaoberal skutočnými dôvodmi, pre ktoré nie je otec zamestnaný a rovnako nie je evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie.

Konštatovanie, že otcove schopnosti nájsť si prácu sú podmieňované jeho zdravotným stavom a tento zdravotný stav tak isto má aj za následok nespolupráce s úradom práce a neustálou evidenciou a vyradovaním z evidencie uchádzačov o zamestnanie, bez možnosti priznania čo i len minimálnej dávky v hmotnej núdzi nepostačuje. V spise sa síce nachádza lekárska správa (č. l. 72), z ktorej vyplýva na aké diagnózy sa otec maloletej lieči. V predmetnej lekárskej správe však nie je konštatované, aký vplyv majú dané diagnózy na schopnosť a možnosť zamestnať sa otca maloletej a ako predmetné diagnózy vplývajú na spoluprácu otca maloletej s úradom práce. Ani samotný otec maloletej C. nebol vypočutý ku skutočnosti, z akých dôvodov nespolupracuje s úradom práce a prečo dochádza k jeho častému vyradovaniu z evidencie uchádzačov o zamestnanie. Rovnako otec maloletej nebol dostatočne vypočutý ku skutočnosti, akým spôsobom si hľadá prácu, navyše keďže si je sám vedomý, ako to vyplýva zo zápisnice o jeho výsluchu (č. l. 62-63), že má vyživovaciu povinnosť voči svojej maloletej dcére. Rovnako súd nemal ničím potvrdené tvrdenia otca maloletej, že výdavky súvisiace s chodom spoločnej domácnosti uhrádzajú výlučne jeho rodičia a sestra. Na č. l. 36 sa nachádza iba vyjadrenie obce, že otec maloletej žije v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, ktorí vlastnia túto nehnuteľnosť. V tomto potvrdení sa však nič nehovorí o tom, kto hradí výdavky na spoločnú domácnosť. Matka v odvolaní vytýkala okresnému súdu, že nezisťoval žiadnym spôsobom majetkové pomery otca maloletej. Je pravdou, že otec maloletej pri svojom výsluchu tvrdil, že nie je vlastníkom hnuiteľných a nehnuteľných vecí, ani motorového vozidla, avšak tieto tvrdenia súd nemal podložené žiadnymi dôkazmi. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje nato, že výsluch účastníkov konania má svoje opodstatnenie najmä tam, kde skutočnosť, ktorá je predmetom dokazovania, nie je možné dokázať vykonaním iného dôkazu. Ak ale možno tvrdenie účastníka konania verifikovať listinnými dôkazmi, je povinnosťou súdu prvého stupňa, obzvlášť v nesporových konaniach, tak v záujme maloletého dieťaťa spraviť, t. j. porovnať ho s príslušnými listinnými dôkazmi pri existencii ktorých nadobúda tvrdenie, resp. výpoveď účastníka len podporný význam.

Okresný súd je povinný skúmať faktické príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase súdneho konania, ale tiež skúma potenciálne príjmy, teda nielen to, čo povinný skutočne zarobí, ale aj to čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalitu práce, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné schopnosti a situáciu na trhu práce. Súd je povinný skúmať celkové majetkové pomery a posudzovať ich komplexne. Majetkové pomery zahŕňajú jednak majetok povinného ako objektívnu kategóriu (vlastníctvo k veciam, pohľadávky, cenné papiere, podiely v obchodných spoločnostiach a podobne) a jednak jeho životný štandard, ktorým sa navonok prezentuje (autá, dovolenky, životné náklady). Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu (napr. dopytom na evidenciu motorových vozidiel, a.t.ď.). Povinnosťou súdu je aj zistiť, akým spôsobom participuje otec maloletej na vedení spoločnej domácnosti s rodičmi. Po doplnení dokazovania opäť rozhodne o návrhu matky na zvýšenie výživného a rozsudok odôvodni v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. tak, aby bol spätne preskúmateľný, presvedčivý a logicky správny.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.